

VIRGINIA VALLEJOVÁ

„Som ako Boh, keď si poviem,
že niekto zomrie, zomrie ešte dnes.“

KRÁL' MÔŽE BYŤ IBA JEDEN

PABLO ESCOBAR
NENÁVIDENÝ A MILOVANÝ

AKTUELL

PABLO ESCOBAR
NENÁVIDENÝ A MILOVANÝ

VIRGINIA VALLEJOVÁ

KRÁL' MÔŽE BYŤ IBA JEDEN

PABLO ESCOBAR
NENÁVIDENÝ A MILOVANÝ

AKTUELL

Dielo je autorsky chránené. Všetky práva, najmä rozmnožovať a rozširovať, rovnako ako právo prekladu sú vyhradené. Žiadna časť tohto diela sa nesmie bez písomného súhlasu majiteľa autorských práv reprodukovať, spracovávať, rozmnožovať alebo rozširovať vo forme fotokópií, mikrofilmu alebo inej metódy použitím elektronických systémov ukladania do pamäti.

Virginia Vallejová: Pablo Escobar
Nenávidený a milovaný

Zo španielskeho jazyka Amando Pablo, Odiando Escobar,
ktorý vydalo vydavateľstvo Random House Mondadori, México

Copyright © 2007 by Virginia Vallejo
First published by: Random House Mondadori, 2007
All rights reserved
Všetky práva vyhradené

Translation © Milan Kopecký 2017
Redakčne upravila: Katarína Vilhanová
Cover © PROROM Distribution/BONTONFILM
Fotografie v prílohe: © Personal Archivo Virginia Vallejo

Design © MARGO
Tlač: FINIDR, s. r. o., Český Těšín
Slovak edition © AKTUELL 2018

ISBN 978-80-8172-030-7

Obsah

Úvod	9
------------	---

PRVÁ ČASŤ

Dni nevinnosti a snenia

Kráľovstvo bieleho zlata	19
Prezidentské ambície	38
Želaj si, čo len chceš!	50
Smrť únoscom!	61

DRUHÁ ČASŤ

Dni bohatstva a strachu

Láskanie revolverom	75
Dvaja budúci prezidenti a Dvadsať básní o láske	84
Milenka osloboditeľa	99
V objatí démona	110
Lord a drogový lord	117
Siedmy najbohatší človek na svete	131

„Cocaine Blues“	148
Niet bohatskej svine, než som ja!	166
Pod neapolskou oblohou	193
Palác v plameňoch	213
Tarzan kontra Pancho Villa	236
Ako skoro si zabudla na Paríž!	262
Diamant a rozlúčka	286

TRETIA ČASŤ
Dni samoty a ticha

Kubánska spojka	313
Kráľ strachu	334
Dnes majú v pekle bál	366

*Mojim mŕtvym,
hrdinom a zlosynom*

*Všetci sme spolu,
jeden národ.*

*Jediný atóm,
donekonečna sa obnovujúci,
odjakživa a navždy.*

Úvod

Je šesť ráno, utorok 18. júla 2006. Tri autá amerického veľvyslanectva s tónovanými sklami ma vyzdvihnú pred matkiným bytom v Bogote, aby ma odviezli na letisko, kde už čaká lietadlo s nashartovanými motormi a cieľom niekde v Spojených štátoch. Na začiatku aj na konci nášho kordónu idú vysokou rýchlosťou dodávky s ochranou ozbrojenou automatickými zbraňami. Včera v noci ma šéf bezpečnosti veľvyslanectva upozornil, že v parku oproti môjmu domu sa pohybujú podozrivé osoby, a oznámil mi, že jeho úlohou je ochrániť ma; za nijakých okolností sa nemám približovať k oknu a nikomu otvárať dvere. Už pred hodinou odišlo iné auto s mojimi najväčšími cennosťami; patrí Antoniovi Galánovi Sarmientovi, predsedovi bogotského mestského zastupiteľstva a bratovi Luisa Carlosa Galána, prezidentského kandidáta, ktorého dal v auguste tisícdeväťstoosemdesiatdeväť zavraždiť Pablo Escobar Gaviria, bos medellínskeho kartelu.

Escobara, môjho milenca, zastrelili 2. decembra 1993. Predchádzal tomu takmer rok trvajúci hon, ktorý stál dvadsaťpäť miliónov dolárov a vyžiadal si zapojenie komanda kolumbijskej polície špeciálne vycvičeného na tento účel a ďalších asi osemtisíc príslušníkov štátnych ozbrojených síl, členov konkurenčných drogových kartelov a polovojenských skupín, desiatok zamest-

nancov Americkej protidrogovej agentúry (DEA), Ústrednej spravodajskej služby (CIA), Federálneho vyšetrovacieho úradu (FBI), vojakov elitných severoamerických jednotiek Navy SEALs a Delta Force, prieskumných vládnych lietadiel a finančných prostriedkov najbohatších Kolumbijčanov.

Pred dvomi dňami som v miamských novinách *El Nuevo Herald* obvinila bývalého senátora, bývalého ministra spravodlivosti a niekdajšieho kandidáta na post prezidenta Alberta Santofimia Botera z toho, že navádzal Luisa Carlosa Galána na trestnú činnosť a udržiaval tok peňazí medzi narkobarónmi a kolumbijskými prezidentmi. Floridský denník vyhradil môjmu článku štvrtinu titulky a jednu celú stranu vnútri.

Álvaro Uribe Vélez, ktorého vyše sedemdesiat percent hlasujúcich opätovne práve zvolilo za prezidenta Kolumbie, sa pripravuje na prevzatie mandátu siedmeho augusta. Keď som sa generálnemu prokurátorovi ponúkla, že budem svedčiť v procese so Santofimiom, ktorý mal trvať ďalšie dva mesiace, sudca konanie nečakane ukončil, na čo kolumbijský veľvyslanec vo Washingtone zareagoval odstúpením, takže Uribe musel zrušiť vymenovanie ďalšieho bývalého prezidenta za veľvyslancu vo Francúzsku a ustanoviť novú ministerku zahraničných vecí, aby nahradila svoju predchodkyňu, ktorá sa ujala prázdnej stoličky na veľvyslanectve vo Washingtone.

Vláda Spojených štátov veľmi dobre vie, že bez jej ochrany ma čaká takmer istá smrť – tak ako ostatných svedkov v procese proti Santofimiovi – a so mnou zídu zo sveta nielen kľúčové informácie o najodpornejších zločinoch, ktoré sa za posledné roky v Kolumbii udiali, ale aj o tom, ako obchod s drogami prenikol na najvyššie a nedotknuteľné miesta v štruktúrach prezidentskej, politickej, súdnej, vládnej a mediálnej moci.

Pred schodíkmi do lietadla stoja zamestnanci amerického veľvyslanectva; prišli naložiť kufre a škatule, ktoré som si s pomocou priateľov stihla za niekoľko hodín zbaliť, a dívajú sa na mňa so spýtavým výrazom na tvári, akoby nechápali, prečo táto unavená žena v strednom veku priťahuje toľko pozornosti médií

a teraz už aj ich vlády. Zvláštny agent DEA, ktorý meria dva metre a má na sebe havajskú košeľu, sa mi predstaví ako David C a oznámi, že ho poverili úlohou eskortovať ma na územie Spojených štátov. Cesta dvojmotorovým lietadlom potrvá najprv sedem hodín do Guantánama – severoamerickej vojenskej základne na Kube –, kde počas hodinovej prestávky doplníme palivo, a o ďalšie dve hodiny sme v Miami.

Trochu sa upokojím, až keď vidím, že do batožinového priestoru nakladajú aj dve škatule s dôkazmi zločinov, ktoré v Kolumbii spáchali Thomas a Dee Mowerovci, majitelia nadnárodnej spoločnosti Neways International so sídlom v Springville, štát Utah. Súdim sa s nimi o ušlý zisk a obchodné straty vyčíslené roku tisícdeväťstodeväťdesiatosem na tridsať miliónov dolárov. Napriek tomu, že severoamerický sudca v procese trvajúcom iba osem dní uznal Mowerovcov za vinných v zlomku spáchaných zločinov, ktoré som sa osem rokov pokúšala dokázať na kolumbijských súdoch, všetko moje úsilie spolupracovať s kanceláriou Eileen O'Connorovej z ministerstva spravodlivosti (DOJ podľa začiatkových písmen v angličtine) vo Washingtone a piatimi zamestnancami amerického daňového úradu (IRS) pri americkom veľvyslanectve v Bogote narazilo na tvrdý odpor zo strany jej tlačového oddelenia. Keď sa pani O'Connorová dozvedela o mojich telefonátoch do DOJ, IRS a FBI, zaprisahala sa, že zablokuje akýkoľvek môj pokus o ďalšiu komunikáciu s americkými úradmi.

Príčinou tohto celého nie sú Mowerovci, ale Pablo Escobar: v kancelárii ľudských práv veľvyslanectva totiž pôsobí niekdajší blízky spolupracovník Francisca Santosa, viceprezidenta republiky, ktorého rodina vlastní vydateľskú spoločnosť El Tiempo. Predstavitelia konglomerátu tlačенých médií obsadili štvrtinu kresiel Uribeho vlády, čím sa im naskytila príležitosť odhryznúť si veľký kus z koláča informačných kampaní štátu – najväčšieho kolumbijského zadávateľa reklamy – ešte pred očakávaným predajom konglomerátu jednej z najprominentnejších vydateľských skupín celého po španielsky hovoriaceho sveta. Iného čle-

na rodiny, Juana Manuela Santosa, práve vymenovali za ministra obrany s poverením obnoviť letecký park kolumbijských vzdušných síl. Toľká veľkorysosť zo strany štátu voči jednej mediálne činnnej rodine má oveľa zásadnejší účel, než len zaistiť Uribeho vláde bezpodmienečnú podporu najpredávanejšieho denníka: zaručuje absolútne informačné embargo na čokoľvek z nie celkom dokonalej minulosti prezidenta republiky. Minulosti, ktorú už Spojené štáty dobre poznajú. A ja takisto, veľmi dobre.

Takmer po deviatich hodinách od odletu pristávame v Miami. Začína ma znepokojovať bolesť v bruchu, ktorá trvá už asi mesiac a každou hodinou sa zhoršuje. U lekára som nebola šesť rokov, lebo Thomas Mower ma obral o všetko moje skromné dedičstvo a priame aj nepriame príjmy z juhoamerickej vetvy jeho spoločnosti, ktorú som viedla.

Hotel svetového mena je obrovský a neosobný, tak ako izba. Po niekoľkých minútach od príchodu sa ku mne dovalí zo päť agentov DEA. Ostražito ma sledujú a popritom prezerajú mojich sedem kufrov od Gucciho a Vuittona, v ktorých sú šaty značiek ako Valentino, Chanel, Armani či Saint Laurent a skromná zbierka grafič nahromadená za posledných tridsať rokov. Oznamia mi, že v najbližších dňoch sa stretnem s ich nadriadenými a s Richardom Gregoriem, žalobcom v procese s generálom Manuelom Antoniom Noriegom, aby som im porozprávala o bratoch Gilbertovi a Miguelovi Orejuelovcoch, dvoch najvyšších bosoch drogového kartelu v Santiagu de Cali. Súdne konanie s úhlavnými nepriateľmi Pabla Escobara, vedené tým istým žalobcom, ktorý dostal za mreže panamského diktátora, sa začne v priebehu niekoľkých týždňov na floridskom štátnom súde. Ak ich uznajú za vinných, môže americká vláda žiadať nielen trest doživotného odňatia slobody či jeho ekvivalent, ale aj skonfiškovať im celý majetok vo výške dvoch miliárd dolárov, momentálne zmrazených na účtoch. Čo najzdvorilejšie požiadam agentov, či by mi nezohnali liek proti bolesti hlavy a zubnú kefku, ale odbijú

ma, že si ich mám kúpiť sama. Keď im vysvetlím, že všetok môj kapitál tvoria dva americké štvrťdoláre, prinesú mi maličkú kefku, aká sa dáva v lietadlách.

„Tuším ste dávno neboli ubytovaná v americkom hoteli...“

„Veruže nie. V apartmánoch newyorského The Pierre a bungalovoch Bel Air v Beverly Hills nikdy nechýbali tabletky proti bolesti a zubné kefky. Nevraviač o ružiach a ružovom šampanskom!“ vzdychnem si nostalgicky. „Vinou dvoch zločincov z Utahu je pre mňa teraz luxus aj jeden aspirín.“

„Časy sa zmenili, tunajšie hotely už nesmú ponúkať aspirín, lebo je to liek na predpis od doktora. A vy určite viete, koľko u nás stojí lekárska starostlivosť. Ak vás bolí hlava, skúste to vydržať a spať; ráno vám bude lepšie. Nezabúdajte, že vám zachraňujeme život. Z bezpečnostných dôvodov nesmiete opustiť izbu a s nikým komunikovať, predovšetkým nie s novinármi. To sa týka aj ľudí z *Miami Herald*. Americká vláda vám zatiaľ nemôže nič garantovať, všetko bude závisieť od vás.“

Poďakujem im za ochotu, upokojím ich, nech si nerobia starosti, lebo aj tak nemám kam ísť, a pripomeniem, že som to bola ja, kto ponúkol svoje svedectvo v niekoľkých nadmieru dôležitých súdnych procesoch tak v Kolumbii, ako aj v Spojených štátoch.

David, agent DEA, sa spolu s ostatnými odíde pripraviť na nasledujúci deň.

„Ešte ste len prišli a už si dovoľujete klásť americkej vláde požiadavky?“ vyčíta mi Nguyen, policajný náčelník, ktorý so mnou zostal v izbe.

„Áno, pretože ma čertovsky bolí brucho! A pretože by som mohla byť užitočná vašej vláde aj inak: v tamtých dvoch škatuliach sú dôkazy z Kolumbie a Mexika o podvode, ktorý stál vašich daňových poplatníkov stovky miliónov dolárov. Po smrti všetkých svedkov a vyplatení dvadsiatich troch miliónov dolárov ruské obete Neways International stiahli žalobu. Predstavte si, aká by mohla byť celková suma, o ktorú spoločnosť obrala svojich predajcov a daňové úrady v tridsiatich krajinách!“

„Daňové podvody v zámorí my neriešime. Sme z úradu na boj proti drogám.“

„Takže za informáciu o tom, kde sa nachádza desať kíl koky, by ste mi ten aspirín zohnali?“

„Zrejme stále nechápete, že nie sme z IRS ani z FBI štátu Utah, ale z floridskej protidrogovej agentúry. Preto si nemýľte Drug Enforcement Administration s dragstórom, Virginia.“

„Pokiaľ viem, Nguyen, tak proces USA vs Orejuela je asi tak dvestokrát väčší než USA vs Mower.“

Vrátia sa agenti DEA a oznámia mi, že o mojom odchode z Kolumbie informujú všetky televízne stanice. Odpoviem im, že za posledné štyri dni som odmietla takmer dvesto ponúk na rozhovor z celého sveta a že ma naozaj nezaujima, čo o mne hovoria. Požiadam ich, aby vypli televízor, lebo som jedenásť dní poriadne nespala a dva nejedla, takže som unavená a chcem si na pár hodín odpočinúť, aby som im nasledujúci deň mohla byť plne k dispozícii.

Keď napokon zostanem sama so svojou batožinou a jediným spoločníkom je mi prenikavá bolesť žalúdka, duševne sa pripravím na to, že možno ide o niečo oveľa vážnejšie než zápal slepého čreva. Opakovane si kladiem otázku, či ma Spojené štáty naozaj zachránili alebo či ma títo chlapi z DEA mienia iba vyžmýkať ako pomaranč, aby ma potom mohli odviezť späť do Kolumbie s tým, že informácie, ktoré mám o Orejuelovcoch, pochádzajú spred roka deväťdesiatsedem a že Utah je celkom iný štát. Dobré viem, že keby som sa vrátila na územie Kolumbie, stará zločinecká garda by ma využila ako varovanie informátorom a svedkom, ktorí by sa nebudaj chceli riadiť mojím príkladom. Príslušníci bezpečnostných zložiek by ma čakali na letisku s „rozkazom na zaistenie“ vydaným ministerstvom obrany alebo ozbrojenými silami. Posadili by ma do veľkého auta s čiernymi sklami, a keď by so mnou skončili, komunikačné prostriedky rodín kolumbijských prezidentov zapletených do obchodu s drogami alebo tlačový odbor novozvoleného prezidenta by zvalili vinu za moje mučenie a smrť či zmiznutie na Orejuelovcov, na

„los Pepes“ – označenie tých, ktorých prenasledoval Pablo Escobar – alebo na bosovu manželku.

Nikdy som sa necítila taká sama, slabá a chudobná. Som si veľmi dobre vedomá, že keby ma vydali do Kolumbie, nebola by som prvá ani posledná, koho stálo život, keď sa ponúkol, že bude spolupracovať s americkým veľvyslanectvom v Bogote. No ak už o mojom odchode z Kolumbie vie celý svet, znamená to, že som oveľa väčšmi na očiach než César Villegas zvaný Bandita alebo Pedro Juan Moreno, dvaja ľudia, ktorí poznajú prezidentovu minulosť ešte oveľa lepšie. Preto sa zarieknem, že nedovoliím, aby zo mňa akákoľvek vláda či zločinec urobili nového Carlosa „Špinavca“ Aguilara, ktorý zomrel, lebo svedčil proti Santofimiovi, ani seňoru de Pallomari, účtovníčku bratov Orejuelovcov, ktorú aj napriek maximálnej ochrane kolumbijskej generálnej prokuratúry zavraždili po tom, čo jej manžela odviezlo lietadlo DEA do Spojených štátov.

A rovnako dobre viem, že na rozdiel od všetkých uvedených, nech im je zem ľahká, som v živote nespáchala nijaký zločin. Je mojou povinnosťou voči tisíciam takto zavraždených prežiť. Po-
vzdychnem si: „Neviem ešte, ako sa mi to podarí, ale nedám sa zabiť, nedám sa zniesť zo sveta.“

PRVÁ ČASŤ

Dni nevinnosti a snenia

Každá láska je tragická. Skutočná láska trpí a mlčí.

Oscar Wilde

Kráľovstvo bieleho zlata

Roku 1982 existovalo v Kolumbii viacero vojenských skupín. Všetko to boli marxisti alebo maoisti a zaprisahaní obdivovatelia kubánskeho modelu. Žili z podpory od Sovietskeho zväzu, únosov osôb, ktoré pokladali za bohaté, a z toho, že kradli statkárskom dobytok. Najdôležitejšia z nich bola FARC (Kolumbijské ozbrojené revolučné sily), ktorá vznikla v brutálnych päťdesiatych rokoch, období takom krutom a barbarskom, že sa človek pri jeho opisovaní až hanbí za príslušnosť k rovnakému živočíšnemu druhu. Menej členov mali ELN (Armáda národného oslobodenia) a EPL (Armáda ľudového oslobodenia), ktorá sa neskôr demilitarizovala a zmenila na legitímnu politickú stranu. V osemdesiatom štvrtom vzniklo hnutie „Quintín Lame“ inšpirované rovnomenným bojovníkom za ochranu indiánskych rezervácií.

Nemožno zabudnúť ani na M-19: gerilu preslávenú okázalými, teatrálnymi útokmi, ktorú tvorila rôznorodá zmes vzdelancov a profesorov, intelektuálov a umelcov, potomkov z buržoázných a vojenských rodín a napokon bojovníkov najhrubšieho zrna, v armádnych kruhoch prezývaných *troperos*. Na rozdiel od ostatných skupín, čo sa chopili zbraní – a pôsobili najmä na vidieku a v pralesoch pokrývajúcich takmer polovicu územia Kolumbie